

HAYVONLARNI OVQAT HAZM QILISH ORGANLARI

Azizov Rahmatillo Olimjon o'g'li
Farg'ona davlat universiteti talabasi

Nuraddinova Maftuna Erali qizi
Farg'ona davlat universiteti talabasi

Annotatsiya:

Ushbu maqolada Kavsh qaytaruvchi hayvonlarning ovqat hazm qilish tizimi, sigir oshqozonning bo'limlari, sigirning oshqozon patologiyasi, hamda oziq moddalarni hazm bo'lish ketma-ketligi haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: Hazm qilish tizimi, oshqozon, ingichka ichak, yog'on ichak, tishlar, til, og'iz bo'shlig'i, chandi, kitob, panjara.

Ovqat hazm qilish sistemasi — odam va hayvonlar organizmida oziq moddalarning qayta ishlaniishi va hazm bo'lishini ta'minlaydigan organlar majmuiga aytiladi. Kavsh qaytaruvchi hayvonlarning ovqat hazm qilish tizimi ozuqa moddalari nisbatan kam, katta hajmli ozuqalarni ko'p miqdorda qabul qilish va qayta ishlashga moslashgan. Kavsh qaytaruvchi hayvonlarda, hayvonlarda ko'p miqdorda dag'al ozuqani hazm qilish qobiliyati boshqa hayvonlarga qaraganda ko'proq namoyon bo'ladi, bu murakkab ko'p kamerali oshqozon tufayli. Kavsh qaytaruvchi hayvonlarning oshqozoni tuzilish va funksional xususiyatlariga ko'ra yirtqich hayvonlarning, hamma ovqatlanadigan hayvonlarning va otlarning oshqozonidan sezilarli darajada farq qiladi.

Sigir hazm qilish tizimi bunday bo'limlardan iborat:

Og'iz bo'shlig'i. Tashqi lablar, ikkita tish satrlari va mushakli til. Yem-xashak massalarini birlamchi tutib, ularning silliqlashi va yutish uchun javobgar.

Qizilo'ngach. FAYNX bo'shlig'i va oshqozonning bo'shlig'i orasidagi ozuqa massalarini tashish uchun ulanish kanali. Uning uzunligi taxminan 0,5 metr.

Oshqozon. Oziq-ovqat mahsulotlarini buzadigan, uni namlaydigan, olib tashlaydigan va keyinchalik ovqat hazm qilish trakti bo'ylab olib boradigan to'rt o'lchovli to'rt o'lchovli tizim.

Ingichka ichak. Bu shart-sharoitda o'n ikki barmoqli ichak, ingichka va yong'oqchalarga bo'linadi. Bu yerda ozuqa massalari safro va oshqozon sharbatlari, yog'lar va qisman oqsillar bilan davolanadi.

Yo'g'on ichak. Bu ozuqaning oxirgi fermentatsiyasi, oqsillarning bo'linishi va aravalarning shakllanishi uchun javobgardir. Bu yerda juda ko'p foydali bakteriyalar yashaydi. Murakkab tarkibi tufayli oshqozon qorin bo'shlig'ining asosiy qismini egallaydi. U oziq-ovqat mahsulotlari fermentlar bilan quvvatlanadi, mushak devorlari bilan tullanadi va kislotali pH indikatorini bilan oshqozon sharbatini bilan ajralib chiqadi.

Oshqozon. Ushbu ovqat hazm qilish organi sigir qorin bo'shlig'ining markaziy va chap qismlarida joylashgan. Ko'pchilik qiziqadi, qancha palata oshqozonining sigirlari bor. U Sichuz deb ataladigan haqiqiy oshqozondan iborat bo'lib, uchta yordamchi bitim

- chandiq, kitoblar va panjara. Bu ulkan salohiyatga ega - kattalardagi jismoniy shaxslar ushbu bo'lim hajmi 200 litrga etadi. Qorin bo'shlig'ining chap tomonida joylashgan va qisman 6 qovurg'a darajasida joylashgan o'ngda joylashgan. Ruble juda ko'p foydali mikroflorani o'z ichiga oladi, bu esa tashqi ekran massalarini dastlabki ishlashi uchun javobgardir. Mikroorganizmlarning umumiy massasi 4 kilogrammga etadi. Ular sigir dietasida hayvonlarning ovqatlari yo'qligini kompensatsiya qiladigan protein aralashmalarini sintez qiladilar. Qopqoqning asosiy uzunlamasi mushak devorlari ingichka dumaloq mushak to'qimalari va qo'pol papillalar bilan qoplangan shilliq qavat bilan tikilgan. 10 sm gacha bo'lgan qog'ozlar ozuqa moddalarining hazmini ko'paytiradi va mikroorganizmlar mavjudligi uchun qulay muhit yaratadi. Qochiq maxsus axlatga ajratilgan ikkita mushak sumkalariga bo'linadi, unda ozuqaning aralashgani, kraxmal, shakar va birlamchi tolali tolali bo'linadi. Oshqozonning panjara qismi. Bu qism deyarli 20 baravar kam chang'idan kam - uning maksimal hajmi 10 litr.

Chandiqning yuqori qismida va to'ldirilgan shaklda diafragma tegdi. Grid ozuqani firma va suyuq fraktsiyaga ajratish uchun javobgardir. Qayta silliqlash uchun panjaradan qaytgunga qadar va suyuqlik keyingi ichak bo'limiga o'tadi. Sigirning uchinchi oshqozonida 7 qovurg'alar darajasida sternumning o'ng tomonida joylashgan. Kitobning ichki qismi buklangan epiteliya bilan hayratda qoldiradi, bu

esa burmalar orasidagi ovqatni tortadi va saralaydi. Bu erda suvning so'rilishi va tolaning oxirgi darzligi. Haqiqiy signal oshqozon, ferment sharbatini sir tutadigan, ferment sharbati, ferment suv, ferment va kislotalardan iborat. Sichuga hajmi 15 litrga etadi, u sternumning 11 chetida. Buzoq tug'ilishidan keyingi dastlabki bir necha hafta ichida sut taomlari faqat sichuga hisobidan hazm qilinadi. Keyin ordenraws ochiq, refleksdan voz kechish paydo bo'ladi, yoshlar qattiq ozuqa bilan ovqatlana boshlaydi. Sigir oshqozonining qaysi bo'limidan ovqat ko'tariladi?

Kavsh qaytaruvchi kamar uchun odatiy holga kelib, og'iz bo'shlig'iga ortiqcha ovqatni qaytaradigan panjara beriladi. Uning qisqartmalarining intensivligi yem-xashak zarralari, ozuqa sxemasi, hayvonning yoshi va fiziologik holatiga bog'liq.

Sigirning oshqozon patologiyasi.

Oziq-ovqat mahsulotlari, ushlab turish va oziqlantirishning noqulay shartlari, CRS hazm qilish tizimining ishida muvaffaqiyatsizlikka uchraydi. Chorva hayvonlari sog'lom edi va podaning mahsuldorligi yuqori bo'lgan, mavjud patologiyalarni tushunish va ulardan xalos bo'lish yo'llarini bilish kerak. Timpaniya deb nomlanuvchi yana bir kishi intensiv gazni shakllantirish bilan ajralib turadi. Bu parhezning keskin o'zgarishi sababli, qizilo'ngachning yoyilishi, ho'l o'tlar bilan yayirlash, qizilo'ngachning tiqilib qolishi. Timpaniyaning alomatlari quyidagilar hisoblanadi:

oziq-ovqatdan voz kechish;

qorin bo'shlig'iga ta'sir qilish;

kavsh qaytaruvchi moddalar refleksining buzilishi;

xavotirli holat;

nafas qisilishi, tezlashtirilgan pulsi;

shilliq, burun oynasini yotish.

Blaoyalashning sababiga qarab, ushbu muammoni hal qilishning turli xil usullari mavjud:

Agar timpaniyaning sababi qizilo'ngachning bloknagi bo'lgan bo'lsa, tanani ingichka egiluvchan tekshiruv bilan ichkariga itarish kerak. Oshqozonni ishga tushirishning samarali usuli och fossaning siqilgan mushtidir. Hayvon doimiy tez sur'atda harakat qilishi kerak - uni sozlash, yotmang. Fikrofloraning muvozanatining buzilishi ko'pincha gazni qayta ishlab chiqariladi. Dorivor preparatlar, masalan, timflangan,

faollashtirilgan uglerod, magniyani bu muammoni hal qilishga yordam beradi. Blinkdan xalos bo'lishning ekstremal usuli qorin bo'shlig'i devori va oshqozon troakarining devorlari - o'tkir jarrohlik asbobi va qorin bo'shlig'idan keyinchalik. Gazlarning chiqarilishi hisoblanadi. Ushbu patologiya tez-tez sababi ozuqaviy va savodsiz parhezga aylanadi. Ovqat hazm qilish konsentrlangan ozuqa, og'ir somon va pichan, kislota va bardni to'xtatadi. Ushbu muammo qizilo'ngach buzilganda ham sodir bo'ladi. To'xtaning alomatlari letargiya, befarqlik, chaynashning yetishmasligi hisoblanadi. Agar siz och teshikka bosim o'tkazsangiz, oshqozonning rippi ishlamaydi.

Sigirning hazmini boshlash uchun quyidagi usul qo'llaniladi:

kunlik och parhez yanada muvozanatli ovqatlanish bilan;

kimnologiya damlamasi;

mexanik halqalar;

aroq aralashmasi yoki o'simlik moyi bilan sho'rlangan;

qattiq oshqozon massaji.

Kavsh qaytaruvchi hayvonlar ovqatni ushlash va yutishdan, uni his qilmaslik, begona ob'ektlarning yem-xashak massalariga tushish xavfi juda katta. Sim, tirnoqlar, o'tkir tosh kabi bunday chet el tanalari oshqozon va ichak devorlariga zarar yetkazishi yoki shilliqlashiga qotib qolishi mumkin. Oshqozon devorlarining shikastlanishi ko'pincha qo'shni organlarga etkazilgan zararni - jigar, yurak, taloq.

Ushbu kasallik alomatlari quyidagilar hisoblanadi:

hayvonlarning bezovtalanishi, ishtahani yomonlashishi;

yutishni yutish va yutishni oldinga siljitish;

orqa tomonni yaxlitlash;

multfilmlarda qon paydo bo'lishi;

doimiy subfrebrasiz harorat;

sternum maydonini bosganda og'riq refleksi.

Bu davolanishdagi eng qiyin patologiya. Metall xorijiy ob'ektlar odatda magnit tekshiruvi bilan chiqariladi, boshqa xorijiy jasadlar jarrohlik yo'li bilan olib tashlanadi. Agar davolanish muvaffaqiyatga erishmasa, hayvon so'yish uchun yuboriladi.

Tuz kasalligi. Ushbu kasallik kitobning tiqilib qolishi natijasida don chiqindilari, qum, loy bilan. Banning haddan tashqari ko'payishi va kontsentratlar bilan parhez bir xil natijaga olib keladi. Semptomlar to'xtashga o'xshash, bu patologlarni ingichka igna bilan oshqozonning maydonchasi orqali ajratish mumkin. Igna buzilganda, u sekin va harakat bilan bo'ladi.

Xulosa:

Sigirning ovqat hazm qilish tizimi murakkab tuzilishga ega va boy tolali oziqlantirish uchun doimiy foydalanish uchun mo'ljallangan. Sigirning oshqozon bo'limlari shunchaki ishlaydi, ularning normal ishlashi har bir qismning sog'lig'iga bog'liq.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Akmalxonov Sh, Ashirov M Qoramolchilikda nasilchilik I shining vazifalari "Zooveteraniriya".[1]
2. Nosirov U.N, Qoramolchilik Darslik Toshkent "Òzbekiston milliy entikilopedyasi" Davlat ilmiy nashriyoti -2001.[2]
3. Sobirov P, Kaxorov A, Dòstqulov S Chorva mollarini urchitish.Samarqand 2003.[3]
- 4.Kislenko V.N., Kolichev N.M., Veterinarnaya mikrobiologiya i immunologiya. Chast 1. Obshaya mikrobiologiya. M. Kolos.2006 [4]
5. Kislenko V.N., Kolichev N.M., Suvorina O.S. Veterinarnaya mikrobiologiya i immunologiya. Chast 3. Chastnaya mikrobiologiya . Moskva Kolos, 2007[5]